

ЛИОН ФОЙХТВАНГЕР БОРБА С БИКОВЕ

Превод от немски: Венцеслав Константинов, —

chitanka.info

Арената с евтините места на слънце и скъпите на сянка бе разпродадена отпреди цяла седмица: от всички краища на провинцията бяха надошли хора, за да видят заранта процесията, а следобед — борбата с бикове. Защото в програмата на тази корида, която впрочем се провеждаше в полза на една наднационална хуманитарна организация — „Червен кръст“, блестеше името на матадора Монтиля II, който със своето усърдие се бе издигнал до върховете на професията и бе еспада^[1] от голяма класа — след диктатора най-споменавааният човек в Испания.

Художникът Грайдерер, макар да владееше само няколко думи испански, се опитваше в своята възбуда да завърже приятелски разговор със съседа си. Онзи оживено му отвърщаше. Баварецът и испанецът, без да се разбират изцяло, бърбеха весело, размахваха ръце, всеки доволен от вниманието на другия. Художникът Грайдерер, твърде възприемчив за всякакви народни зрелища, съзираше в тази борба с бикове най-високата точка на своето испанско пътешествие. Разказвали му бяха много за кръв, за разпрани конски търбуси и други подобни страхотии; сега той чакаше — любопитен и развълнуван.

Процесията преди обяд му бе направила силно впечатление. Възпитан от мюнхенските католически процесии с тялото господне, той бе страстен любител и познавач на тези неща и бе оценил с вещо око всички подробности. В безкраен низ пред него бяха преминали редиците на духовниците с техните тежки и пъстри празнични одежди; светците, блестящи във варварско великолепие върху подиумите, които множество скрити мъже носеха на плещите си, като удряха крак в тягостно-възбудителен ритъм; сетне издутите до спукване униформи на офицерите и чиновниците, църковните хоругви, никога непресъхващото съкровище на катедралата, великолепие на вдигнатата на крак войска, коне, хора, оръдия. И цялата тази гмеж крачи върху посипани цветя, излива се като река по пътищата, под шатровидните покриви, построени над улицата и скриващи я от жаркото слънце, пъпли между килими, провесени от всички прозорци и балкони. Имаше какво да гледа художникът Грайдерер!

Сега, следобед, хилядите участници в процесията бяха заели местата в арената, изпълваха белите каменни редове високо в ослепителното небе, замятаха пъстрите си кърпи по перилата, чакаха да се разнесе миризмата на тамян, да се появят мъчениците, светците

от предобеда, жадни да видят кръвта на биковете, разкъсаните вътрешности на конете, запокитените във въздуха, стъпкани мъже. Наоколо крещяха продавачи, предлагаха бира, бонбони, плодове, програми, ветрила. Рекламни листовки покриваха всички пейки. Сивите широкополи, напомнящи форма за кейк филцови цилиндри на мъжете, празничните кърпи на жените, викове, очакване, пот, възбуда...

Но ето че на арената вече излиза квадрилата^[2]. Бикоборците маршируват чевръсто, съпроводени от бодра музика, живописни, облечени в жилетки, целите с везба. Те бързо заемат местата си върху светлия пясък. Вече и бикът е тук. Дълги часове държан на тъмно, той стои стъписан пред вилнеещата тълпа сред ярката светлина. Боде с рогата си мяркащите се във въздуха червени кърпи. Ето и конете, жалки кранти с превързани очи. Яздят ги пикадори, стъпили в гигантски стремена. Бикът, черен, приведен, могъщ, вдига пусталото конче на рогата си, учудващо бавно го захвърля заедно с ездача зад гърба си. Това става в непосредствена близост до Грайдерер, защото той седи долу, съвсем отпред. Художникът вижда пред очите си зачервеното лице на костюмирания пикадор. Арената се изпълва с рев и крясък, когато бикът забива рогата си в крантата. Грайдерер го наблюдава как рови в червата на коня, измъква рогата си от търбуха му, изцапани с кръв и разкъсани вътрешности, отново ги въвира, пак ги изважда. Дявол да го вземе, това е вече нещо по-различно от салонната безвкусица на господин колегата му, автор на керамичната серия „Борба с бикове“! Възбудата, която е обзела тринайсетте хиляди зрители, завладява и баварския художник Андреас Грайдерер, разтърсва и него.

Бикът, отвлечен от кърпите на пъстроцветно облечените момци, се отправя към току-що въведеното ново конче. Ездачът ръгва бика с пиката си и откъсва от гърба му парче месо и черна кожа. Бикът поваля крантата. Покрита с кръв и нечистотии, изправят я треперяща пак на крака и с голям труд я насочват отново срещу бика; сега той я блъсва с рогата си и я разпорва. Куцайки, ездачът напуска арената. Кончето хърка, цвили, опитва се да се изправи, додето идва някакъв човек с червена жилетка и го заколва.

Пред бика застават момци с къси копия в ръце, окичени с цветни знаменца. Един по един, елегантно, те го дразнят със закачливи

подвиквания. Втурват се право в пръхтящите му ноздри, но в последния миг му избягват, забиват в него пъстроцветните копия, така че те остават да висят в плътта му. Тълпата съпровожда всяко движение според умелостта на изпълнението му с шумни ръкопляскания или с яростно възмущение. Бикът, набучен с измъчващите го шарени копия, облян с потоци кръв, тича из арената, предизвикван за борба ту от един, ту от друг. Той събаря едного от момците, наранява го, но не сериозно.

Сега пред ложата на префекта пристъпва сам бикоборец, сменя двувърхата си шапка. Матадорът! Това още не е Монтиля II, но все пак също еспада от висок ранг и с име, добре платен. Той предизвиква бика на борба. В лявата си ръка държи червена кърпа, в дясната шпагата. Изправен на пръсти, с прибрани нозе, отпуснат и хладнокръвен, той замахва с кърпата и отпраща бика пак обратно от съвсем близко разстояние, като само извива горната част на тялото си встрани, така че звярът муши с рогата си в празното пространство край него. Като че бикът е някаква марионетка на конци, той направлява побеснялото животно, излагайки се на смърт при най-малкото погрешно движение. Всяко обръщане се съпровожда от възторжения рев на тринайсет хиляди гърла, а понеже обръщанията следват бързо едно след друго, напред-назад, на съвсем кратки промеждутъци, огромното пространство се тресе от късите, ритмични тласъци на аплодисментите.

Но вече приближава краят. Матадорът застава срещу животното, опрял шпагата водоравно до бузата си, прицелва се — дребен, елегантен, с изопнати плещи. Но дали щастието му изменя, или той прави грешка, обаче шпагата не прониква до сърцето и животното го отхвърля. Тълпата свирка, беснее.

Художникът Грайдерер не проумява нито ликуването на публиката, нито нейния гняв. Съседът му се мъчи да му обясни правилата, по които бикът трябва да бъде умъртвен. Художникът Грайдерер не разбира съвсем: но се присъединява. Той също трепери, завладян от възбудата на крещящата, свиркаща, тържествуваща тълпа. Когато неговият съсед и безброй други хвърлят шапките си на прославения матадор, който крачи в шествието след най-сетне изкусно убития бик, също и художникът Грайдерер от Мюнхен запокитва на арената своята нова, наскоро купена испанска шапка.

Бикът от четвъртата битка е освиркан. Той се показва страхливец. Когато приближава края му, това животно иска подло да умре на спокойствие. То не обръща внимание на горделиво размахваните червени кърпи, нито на подигравателните подвиквания. Бикът е израснал в една ферма недалеч от Кордова сред равно поле с хубава, прохладна трева, под просторно небе, изпълнено с много щъркели. Бикът е израснал до цена три хиляди и петстотин песети. Сега той стои тук посред хилядната тълпа, набучен с пъстроцветни копия, облян с кръв, надава тягостен и мъчителен рев, пикае на пясъка, жадува за смъртта. Бикът се притиска към палисадата, хората са му безразлични; дори барутът и огънят, които му завират във врата, вече не раздражат животното. То не иска да се връща под жаркото слънце. Бикът иска да остане тук до палисадата, на сянка, и да умре.

Художникът Грайдерер наблюдаваше всичко това, потънал в себе си, а набразденото му, хитровато селско лице бе побледняло от пламенно съчувствие. Той не проумяваше какво става, защо публиката крещи ту за бика, ту за матадора. Виждал бе много хора да умират: в леглото, на фронта, по време на мюнхенските улични боеве, при сбивания. Ала тук загиваха окаяни коне и могъщи зверове, а навярно и някои от тези елегантно сражаващи се мъже. И тази гледка на кръв, пясък и слънце, тази провеждана по строги правила безсмислена борба, това величествено и отвратително зрелище, при което се умираше за забава на зрителите — ужасяващо и съвсем истински — грабваше жадната му за преживелици душа много повече от всяка друга смърт, която бе виждал.

Сетне по вечерните, оживени улици той се прибра в своя хотел. Деца играеха на корида. Един малчуган бе бикът, тичаше с наведена глава срещу друг, който размахваше кърпа. Но бикът не бе съгласен с похватите на матадора и го напердаши. Художникът Грайдерер седеше в колата си, а лицето му бе помрачено от размисъл.

— Гадна, мръсна свинщина! — изръмжа той, спомнил си за керамичната серия на своя колега „Борба с бикове“.

Занапред в съзнанието на художника Грайдерер остана запечатан образът на истинския бик — притиснат към палисадата, пикаещ на пясъка, необръщащ повече внимание на хората, шпагите, пъстрите кърпи, жадуващ единствено да умре на сянка.

[1] Еспада (исп.) — шпага. — Б.пр. ↑

[2] Квадрила (исп.) — група от четирима бикоборци. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.